

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДО ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОГО СУПРОВОДУ ПРИ ВИКЛАДАННІ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

УДК 378. 147

О. Я. Романишина

Актуальним на сьогодні постає питання встановлення мотивації і зацікавленості до процесу навчання учнів загальноосвітніх шкіл. Тому підготовка вчителів для роботи з підростаючим поколінням вимагає всебічного розгляду різноманітних технологій для якісної організації процесу подання та засвоєння знань. Як одну з технологій можна виокремити мультимедійну технологію.

Підґрунтям упровадження мультимедійних технологій до освітнього простору є властивість мультимедіа – гармонійне інтегрування різних видів інформації. За рахунок інтенсифікації сприйняття школярами навчального матеріалу стає можливим залучити школярів до процесу пізнання як суб'єктів навчальної діяльності. Разом із тим, упровадження мультимедійних технологій у практику навчання і досі залишається на дискусивно-експериментальному рівні.

Тому метою статті є розгляд питання про використання мультимедіа при підготовці майбутніх учителів іноземної мови.

Мультимедіа (у перекладі – багатоваріантне середовище) є новою інформаційною технологією, тобто сукупністю прийомів, методів, способів продукування, обробки, зберігання та передавання аудіовізуальної інформації, заснованої на використанні компакт-дисків (CD-ROM). Це надає змогу поєднати в одному програмному продукті текст, графіку, аудіо- і відеоінформацію, анімацію, 3D-графіку. А комп'ютери, оснащені мультимедіа, можуть відтворювати одночасно кілька видів інформації найрізноманітнішого характеру, що впливає на перспективи розвитку та форми сучасного процесу

навчання. Важливою властивістю мультимедіа також є інтерактивність, яка надає змогу користувачеві отримати зворотний зв'язок.

Під терміном “multimedia” розуміють інтерактивні системи, що забезпечують обробку рухомих і нерухомих відеозображень, анімованої графіки, високоякісного звука та мовлення. Середовищем, яке об'єднує означені елементи інформаційної структури, є гіпертекст (hypertext) – технологія роботи з текстовою інформацією, що надає змогу встановлювати асоціативні зв'язки (“гіперзв'язки”) між окремими термінами, фрагментами, статтями в текстових масивах і завдяки цьому дозволяє не лише послідовну, лінійну обробку тексту, як при звичайному читанні, а й вільний доступ, асоціативний перегляд відповідно до встановленої структури зв'язків. Роботу в гіпертекстовому середовищі можна порівняти з читанням енциклопедії: зустрівши в тексті незнайомий термін, читач переходить до сторінки, де з'ясовується це поняття. Після прочитування уточнюючого матеріалу (який, у свою чергу, може містити поняття, що теж потребують уточнення), повертається на вихідну позицію і продовжує читання. [3] Тлумачення “мультимедіа” визначається у різний спосіб: як взаємодія візуальних та аудіоефектів під керуванням інтерактивного програмного забезпечення; дані, які включають у себе різні форми природної для людини інформації (звук і відео); одночасне використання різних форм подання інформації й її обробка в єдиному об'єкті-контейнері.

Беззаперечними перевагами та особливістю мультимедіа технології є такі можливості, що активно використовуються в процесі навчання:

– збереження значного обсягу найрізноманітнішої інформації на одному носіїві (до 20 томів авторського тексту, близько 2000 високоякісних зображень, 30–45 хвилин відеозапису, до 7 годин звуку);

– збільшення (деталізації) на екрані зображення або його найбільш цікавих фрагментів, іноді в двадцятикратному збільшенні (режим “лупа”) за умови збереження якості зображення. Це особливо є важливим для презентації схем механізмів і технологічної документації;

- порівняння зображення й обробки його різноманітними програмними засобами з науково-дослідницькою або пізнавальною метою;
- виокремлення в супровідне зображення текстового чи іншого візуального матеріалу, по яких здійснюється негайне одержання довідкової або будь-якої іншої навчальної інформації;
- здійснення безперервного музичного чи будь-якого іншого аудіосупроводу, що відповідає статичному або динамічному візуальному рядові;
- використання відеофрагментів з фільмів, відеозаписів тощо, функції “стоп-кадру”, покадрового перегляду відеозапису;
- включення до змісту баз даних, способів обробки образів, анімації;
- підключення до глобальної мережі Інтернет;
- роботи з різними додатками (текстовими, графічними та звуковими редакторами, картографічною інформацією);
- створення власних “галерей” (вибірок) з інформації, яка подається в продукті;
- “запам’ятовування пройденого шляху” і створення “закладок” на екранній “сторінці”, що зацікавила;
- автоматичний перегляд усього змісту продукту (“шоу”) або створення анімованого й озвученого “путівника-гіда” по продукту;
- включення до складу продукту ігрових компонентів з інформаційними складовими;
- “вільна” навігація за інформацією і виходом в головне меню (укрупнений зміст), на повний зміст або зовсім із програми в будь-якій точці продукту до засобів мультимедіа можна віднести спец-програми для аудіювання, презентації, використання мультимедійної дошки та мультимедійних посібників [2].

Мультимедійні методичні програми може бути використано як засіб підвищення ефективності уроку, оскільки завдяки використанню в них одночасної дії аудіо (звукової) і візуальної інформації, вони мають більший

емоційний заряд та здатні збільшити продуктивність діяльності учнів. Тому на заняттях з дисципліни “Сучасні інформаційні технології” для студентів факультету іноземних мов розглядаються технології роботи з програмами, що надають можливість застосовувати мультимедійні технології. Зокрема програма створення презентацій PowerPoint, програма відтворення аудіо- і відеоінформації Winamp, програмами для створення відеороликів або слайд-шоу Nero, Publisher та елементарні навички роботи з мультимедійною дошкою.

Новітні комп’ютерні технології навчання надають змогу організувати самостійні дії кожного учня. При навчанні аудіювання кожний учень має змогу слухати діалоги на іноземній мові, при вивченні граматичних явищ Р кожний учень має змогу виконувати граматичні вправи, досягаючи кращих результатів тощо. Найбільш ефективними на уроках англійської мови є такі комп’ютерні програми, як TTriple play plus in EnglishУ, TEnglish on holidaysУ, TEnglish GoldУ, THello, America!У, TBridge to EnglishУ, TProfessor HigginsУ, TEnglish for communicationУ тощо. Практично до будь-якого розділу підручника можна підібрати матеріал однієї з вищезгаданих програм і застосувати його на уроці як допоміжний засіб при введенні нового лексичного чи граматичного матеріалу [5].

Поданий у вигляді електронних презентацій матеріал суттєво розширює можливості звичайних підручників за рахунок використання звукового та відеосупроводу й ефектів анімації. Під час роботи з комп’ютером в учнів задіюються слухові і візуальні канали сприйняття, що надає можливість збільшити не лише обсяг сприйманої інформації, але й міцність її засвоєння. Зміст матеріалу опирається на принцип обліку індивідуальних особливостей учнів з різним рівнем готовності до навчання, що передбачає можливість розвитку кожного учня, а також надає змогу вибудовувати його індивідуальну освітню траєкторію

“Мультимедійна англійська” – нова програма з використанням мультимедійної дошки під час кожного уроку. Спеціально під технологічну новинку викладачами школи “Оксфорд Клас” розроблено унікальну методичку з

використанням досвіду оксфордських підручників та посібників. Програма розрахована на початковий рівень (дорослі).

Розширити можливості використання комп'ютера у процесі навчання іноземної мови реально допомагає мультимедійна дошка (сенсорна панель, що працює в комплексі з комп'ютером і проектором). Управління дошкою та програмами комп'ютера здійснюється або курсором мишки, або з екранної клавіатури, що виведена на поверхню дошки (подібно до звичайного комп'ютерного монітора). Роль курсору мишки на цьому вторинному моніторі із сенсорною поверхнею виконує будь-який твердий предмет, зокрема палець, фломастер або указка. Така дошка надає змогу поєднувати можливості класичної дошки з можливостями комп'ютера. Саме такими дошками активно поповнюються сучасні школи [4]. Подання нового матеріалу за допомогою мультимедійної дошки відповідає потребам сучасних учнів, які відчують необхідність у візуалізації інформації. Завдяки роботі з такою дошкою вдається активізувати роботу школярів і підтримувати в них інтерес до вивчення математики. В учнів покращується увага, вони краще розуміють та запам'ятовують навчальний матеріал. Існують певні типи уроків, які можна провести ефективніше і значно цікавіше для учнів, якщо використати мультимедійну дошку. До них належать: урок-лекція, урок узагальнення та систематизації знань, інтегровані уроки, урок-конференція, урок-провокація, урок-гра тощо. Готуючись до уроку з мультимедійною дошкою, учитель може використовувати вже готові програмні засоби, відео, презентації або створювати їх самому (у цьому, звісно, допомагає мережа Інтернет). Використання мультимедійної дошки на уроках надає можливість:

- вивчати англійську ефективніше завдяки залученню конкретних здібностей людини;
- робити справи цікавішими порівняно з підручниками;
- залучати всю групу у процесі навчання;
- покращити якість картинки і звуків у порівнянні з комп'ютерним навчанням;

- малювати, масштабувати, підкреслювати та перетягувати слова і речення прямо на дошці;

- easy learning – легко вивчати англійську, знімаючи стрес під час уроку;

- необмежено використовувати будь-які відео-, аудіо- та інтернет-ресурси.

Визначимо позитивні сторони використання мультимедійних засобів в освітньому процесі:

- 1) забезпечують високий рівень інтерактивності між учнем/студентом і матеріалом;

- 2) можна розробляти та вдосконалювати різноманітні навчальні стилі і взаємодії, що стало можливим завдяки застосуванню інтерактивного відео;

- 3) формат CD-дисків забезпечує великі обсяги для зберігання інформації, що стимулює навчання, яке включає перегляд значних баз даних (текстів, графіки, відео);

- 4) існує можливість підключення через мережу, що значно заощаджує час та гроші;

- 5) об'єднує звук і зображення з навчанням на базі ПК;

- 6) ціни на технічне забезпечення для систем мультимедіа та на CD-диски є порівняно низькими;

- 7) приваблює значну кількість користувачів, які навчаються;

- 8) збереження даних у цифровому форматі надає більших можливостей для навчання, матеріал може розглядатися покроково з різними рівнями деталізації;

- 9) різна швидкість показу (відтворення) надає можливість аналізувати рух або окремі кадри, доповнювати коментарями тексти, графіку, стоп-кадри, зображення рухів у динаміці;

- 10) сприяє мотивації і заохоченню учнів/студентів;

- 11) є можливість практично миттєво одержати доступ до будь-якого відеокадру або їхній послідовності;

12) використовуючи гнучкість інтерактивного відео, у межах потужності цього засобу подання інформації, можна створювати різноманітні варіанти переміщень статичного та динамічного відео, графіки, аудіотреків;

13) можна передавати і подавати інформацію в чіткому та структурованому вигляді, зберігаючи гнучкість;

14) інформацію легко поновлювати і конвертувати в інші формати;

15) порівняно легко навчитися працювати з електронною поштою та дискусійними форумами;

16) учень/студент може сам вибирати темпи і час освоєння матеріалу;

17) скорочується час, витрачений на заняття, відповідно залишається більше часу для роботи та відпочинку.

Серед недоліків мультимедійних технологій науковець Р. С. Гуревич виокремлює такі:

– кожному учню необхідний доступ до мультимедійного комп'ютера;

– потрібне спеціальне обладнання для роботи програм (комплекс мультимедіа);

– розробка може вимагати значних фінансових витрат і витрат часу;

– Internet надає величезну кількість інформації, яку учні не завжди можуть адекватно сприймати;

– стандарти знаходяться у стадії розробки і поки що не можна визначити, хто буде займати провідні позиції;

– системи мультимедіа становлять насичене інформацією середовище і для того, щоб експлуатувати їх у повному обсязі, потрібен добір значної кількості матеріалів;

– доступ із робочого столу до технічного забезпечення може бути проблематичним, зокрема, у корпоративних мережах;

– невисока якість зв'язку;

– неможливе передавання особистого ставлення або поведінки;

– деяким учням важко сприймати інформацію з екрана;

– практично відсутні мультимедійні програми українською мовою;

– не розроблена методика використання в освіті [1].

Отже, використання мультимедіа при підготовці майбутніх учителів іноземної мови готує їх до такого процесу в школі, що забезпечує якість підготовки навчального процесу як в університеті, так і загальноосвітній школі.

Список використаної літератури

1. Гуревич, Р. С. Застосування мультимедійних засобів навчання та глобальних інформаційних мереж у наукових дослідженнях : посібник / Гуревич Р. С., Шестопалюк О. В., Шевченко Л. С. – Вінниця, 2004. – 135 с.

2. Кречетников, К. Г. Проектування креативної освітнього середовища на основі інформаційних технологій у вузі / К. Г. Кречетников. – М. : Госькоорцентр, 2003. – С. 41.

3. Лактіонов, О. Б. Мультимедіа – новий напрям комп'ютеризації освіти / О. Б. Лактіонов // Рідна школа. – 1993. – №3. – С. 25.

4. Робота з мультимедійною дошкою / упоряд. В. Лапінський. – К. : Шкільний світ, 2008. – С. 112.

5. Щаннікова, Л. М. Особливості застосування мультимедійних технологій на уроках іноземної мови на початковому рівні навчання [Електронний ресурс] / Л. М. Щаннікова. – Режим доступу : <http://www.confcontact.com/2009specpr/shanni.htm>.

Рецензент: кандидат педагогічних наук, доцент Полюк В. С.